

compromesos. La realitat passa a ser el problema central de tota producció estètica. Fins i tot Hegel reclama un específic contingut històric en la activitat artística.

Realisme, naturalisme i positivisme són les corrents literàries del moment.

Però a partir de 1.848, any de revol.lucions arreu d'Europa aquesta situació va canviant fins que després de la Comuna de París al 1.871 amb els 30.000 afusellats, el conservadurisme burgès i els excessos de poder separen els intel.lectuals de la realitat social. Com a conseqüència literària es produeix un apartament dels artistes amb aquella literatura d'idees, de narració de la realitat. En pintura tenim l'exemple del impressionisme que en pocs anys arribe a un esgotament d'idees. La primera exposició es fa al 1.874 i ja al 1.887 Van Gogh reclama una pintura de pensament; no un art d'impressió sino d'expressió, que reflecteixi no la veritat aparent de les coses sino la seva profunda substància. En literatura Rimbaud seria el primer exemple.

A partir d'aquesta ruptura es passa a la pràctica de l'evassió. La realitat que va interessar al segle XIX ja no interesse ara. Es cerquen altres camins desde el somni al silenci o a l'abstracció amb el jo íntim o bé solucions metafísiques, la mort o el sufriment. Per expressar aixó es recorre a la poesia principalment i la novel.la quasi desapareix i quant resurgirà serà una novel.la totalment diferent.

Una serie de moviments coneguts com "ismes" organitzen aquesta rebel.lió: cubisme, futurisme, dadaisme i avantguardisme són els primers.

Així tenim que les avantguardes tenen com a eixida la rebel.lió crítica, la protesta cada vegada més radical. Aquesta protesta agarre dues direccions: 1- Tendència experimental. Si al segle passat importaben els continguts ara tot el interès artístic està en les formes, en les tècniques. Així es produeix un antagonisme front la tradició immediata i també front del públic. Mallarmé primer i després Valéry i la poesia intel.lectual de Guillén segueixen aquest camí. 2- L'altra direcció és l'anomenada com "fugues de l'evassió": primitivisme, infantilisme, exotisme que porten cap a la poesia lliure i il.lògica de Rimbaud, Apollinaire i aplegarà fins als surrealistes.

El següent vers d'Apollinaire ens donarà una idea de com és aquesta poesia d'avantguarda.

Oh, mi juventud abandonada
Como una guirnalda marchita
He aquí que viene el tiempo
De los desdenes y de las sospechas

El paisaje está hecho de velos
Corre un falso río de sangre
Y bajo el árbol de estrellas florido
Un payaso es el único paseante

Un frío rayo estalla y juega
Sobre los decorados y en tu cara
Un tiro de revólver un grito
En la sombra un retrato sonrió

Un cristal del cuadro está roto
Un aire que no se puede definir
Vacila entre idea y sonido
Entre recuerdo y porvenir

Oh mi juventud avandonada
Como una guirnalda marchita
He aquí que viene el tiempo
De las penas y de la razón